

16.6.2014

14/000/2014

Opetus- ja kulttuuriministeriö
PL 29
00023 VALTIONEUVOSTO

Opetus- ja kulttuuriministeriön lausuntopyyntö 16.5.2014 OKM/31/010/2014

LAUSUNTO HALLITUKSEN ESITYSLUONNOKSESTA MUIDEN USKONTOJEN KUIN
EVANKELIS-LUTERILAISEN JA ORTODOKSISEN USKONNON OPETUSPERUSTEIDEN
TIUKENNUKSESTA PERUSOPETUKSESSA JA LUKIOKOULUTUKSESSA

Opetus- ja kulttuuriministeriö on 16.5.2014 pyytänyt lausuntoa hallituksen esitysluonnoksesta muiden uskontojen kuin evankelis-luterilaisen ja ortodoksisen uskonnon opetusperusteiden tiukennuksesta perusopetuksessa ja lukiokoulutuksessa. Opetushallituksen esittää lausuntonaan seuraavaa:

Perusopetuslain 13 §:ään ja lukiolain 9 §:ään sisältyvä velvoite pienryhmäisten uskontojen opettamiseen vähintään kolmelle ao. uskonnolliseen yhdyskuntaan kuuluvalla oppilaalla, joiden huoltaja on pyytänyt ao. uskonnon opetusta, on turvannut sen, että eri uskonnollisiin yhdyskuntiin kuuluvat oppilaat ovat saaneet Suomessa kansainvälisesti vertaillen hyvin laajasti opetussuunnitelmaan perustuvaa tunnustuksetonta, oman uskonnon opetusta yleisen koulujärjestelmän piirissä. Jos uskonnonopetuksen järjestämiseen velvoittavaa oppilasmäärä korotetaan, on ilmeistä, että pienryhmäisten uskontojen opetusta tullaan järjestämään lisääntyvässä määrin koulun ulkopuolella oppilaiden omilla uskonnollisissa yhteisöissä niiden itsensä määrittämällä tavalla. Tämä kehitys ei ole yhteiskunnan eheyden kannalta kaikilta osin toivottavaa.

Opetushallitus katsoo myös, että esitetty muutos kohtelisi eri uskontoja eri tavoin ja voisi heikentää oppilaiden yhdenvertaisuutta. Koska katoliseen ja bahai uskonnolliseen yhdyskuntaan kuuluvia oppilaita asuu hajallaan eri kunnissa, näiden oppilaiden opetukseen esitetty muutos vaikuttaisi muita enemmän. Nykyisin opetettavista uskonnoista juutalainen uskonto, adventistinen uskonto sekä kristiyhteisön uskonto toteutuvat heidän omilla kouluissa ja Herran kansa ry:n uskonto vain keskittyneenä kahdelle paikkakunnalla eikä niihin kohdentuisi merkittävää muutosta rajan nostosta.

Hallituksen esitysluonnoksessa on epätasällisyyttä termien ”opetuksen järjestäjä” ja ”koulutuksen järjestäjä” käytössä. Kun perusopetuksessa käytetään termiä opetuksen järjestäjä ja lukiokoulutuksessa termiä koulutuksen järjestäjä, tulisi esityksen perustelut vielä tarkistaa sen mukaan, onko kysymys opetuksen järjestäjästä, koulutuksen järjestäjästä vai molemmista.

Esitysluonnoksen mukaan laki perusopetuslain 13 §:n ja lukiolain 9 §:n muuttamisesta tulisivat voimaan vuoden 2015 alusta lukien. Uutta ryhmäkokoa noudatettaisiin muodostettaessa uskonnon opetuksen ryhmiä elokuusta 2015 lukien. Lakiesityksiin ei ole kirjoitettu siirtymäsäännöksiä, eikä esityksen perusteluissa ole pohdittu siirtymävaiheen mahdollisia vaikutuksia opiskelemissa olevien oppilaiden ja opiskelijoiden opintoihin. Oppilaiden ja

opiskelijoiden oikeusturva huomioon ottaen lakimuutoksiin tulisi sisällyttää siirtymäsäännös, jolla turvattaisiin jo opiskelemissa olevien oppilaiden ja opiskelijoiden mahdollisuus suorittaa aloittamansa opinnot loppuun nyt voimassa olevin säännöksin. Lukion opiskelijoita kannustetaan opintojensa pitkäjänteiseen suunnitteluun ja heidän opinto-ohjelmansa on suunniteltu sisällyttäen niihin tietyt kurssit, jotta opiskelija saa suoritettua lukion koko oppimäärän ja opinto-ohjelmaansa sisällyttämänsä oppiaineiden oppimäärät suunnitellussa ajassa.

Esityksen taloudellisten vaikutusten arviointi perustuu osin käytettävissä oleviin tietoihin ja osin arvioihin esimerkiksi opetusryhmien määrästä.

Järjestäjäkohtaisten eri uskonnollisiin yhdyskuntiin kuuluvien oppilas- ja opiskelijamäärätietojen puuttuessa taloudellisten vaikutusten arviointi on hankalaa. Arvio uudistuksen säästövaikutuksista vaikuttaa kuitenkin ylisuurelta.

Pääjohtaja

Aulis Pitkälä

Kouluneuvos

Ulla Vanttaja

Liite

Lausunnon keskeinen sisältö

Liite lausuntoon muiden uskontojen kuin evankelis-luterilaisen ja ortodoksisen uskonnon opetusperusteiden tiukennusta koskevasta hallituksen esitysluonnoksesta (Dnro 14/000/2014)

Opetushallituksen lausunnon keskeinen sisältö

- muutoksen seurauksena on ilmeistä, että pienryhmäisten uskontojen opetusta tullaan järjestämään lisääntyvässä määrin näiden omissa uskonnollisissa yhteisöissä niiden itsensä määrittämällä tavalla
- muutos kohtelisi eri uskontoja eri tavalla ja voisi heikentää oppilaiden yhdenvertaisuutta: muutos vaikuttaisi katoliseen ja bahai uskonnolliseen yhdyskuntaan kuuluviin muita enemmän
- esitysluonnoksessa epätasaisuutta termien ”opetuksen järjestäjä” ja ”koulutuksen järjestäjä” käytössä
- lakiin tulisi sisällyttää siirtymäsäännös, jolla turvattaisiin jo opiskelemissa olevien mahdollisuus suorittaa opinnot loppuun voimassa olevin säännöksin
- eri uskonnollisten yhdyskuntiin kuuluvien oppilas- ja opiskelijamäärätietojen puuttuessa taloudellisten vaikutusten arviointi on hankalaa
- arvio uudistuksen säästövaikutuksista vaikuttaa kuitenkin ylisuurelta